

Αθήνα, 2 Ιουνίου 2025

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Θέμα : «Εκπροσώπηση των αόρατων παιδιών-θυμάτων του εγκλήματος στο Μάτι. Τροποποίηση του άρθρου 63 Κ.Π.Δ. προκειμένου να διευρυνθεί ο κύκλος των νομιμοποιούμενων σε παράσταση υποστήριξης της κατηγορίας προσώπων, όταν ελλείπουν εγγύτεροι συγγενείς του θανόντος-θύματος αξιόποινης πράξης ή παράλειψης, αλλά και όταν ο βαθμός εγγύτητας και οικειότητας στη ζωή επιβάλλει να αντιμετωπισθεί το οικείο πρόσωπο ως άμεσος συγγενής, που βιώνει άμεσα την ψυχική οδύνη από την απώλεια και δικαιούται να παρασταθεί στο Δικαστήριο εκπροσωπώντας το θύμα, ακόμη και αν δεν συνδέεται με δεσμό αίματος ή αγχιστείας»

Αιτιολογική έκθεση

Η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία της ΠΛΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, που διατυπώνεται ως πρόταση νόμου, έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει ένα δραματικά επίκαιρο ζήτημα, που ανακύπτει συχνά στις δικαστικές αίθουσες, και που δημοσιοποίησε με επιστολή του στον Πρωθυπουργό ήδη στις 28/4/2025 ο κος Αριστείδης Χερουβείμ, μοναδικός εν ζωή συγγενής των δίδυμων κοριτσιών, Μαρίλιας και Εβελίνας, που έχασαν τη ζωή τους από το έγκλημα στο Μάτι.

Η συνταρακτική επιστολή του, με θέμα «Εκπροσώπηση των αόρατων παιδιών της τραγωδίας στο Μάτι» έχει ως εξής :

«Αξιότιμε κ. Πρωθυπουργέ, στην εθνική τραγωδία της 23ης Ιουλίου 2018, το μεγαλύτερο έγκλημα από σύστασης του Ελληνικού κράτους, έχασα με τον πιο τραγικό τρόπο όλη την πατρική μου οικογένεια, και συγκεκριμένα, την μητέρα μου Ευπραξία 74 ετών, την αδελφή μου Βασιλική 53 ετών και τις δίδυμες ανιψιές μου Μαρίλια και Εβελίνα 5 ετών.

Από τότε, έχουν περάσει σχεδόν επτά χρόνια, γεμάτα πολύ δύσκολες στιγμές για εμένα και την οικογένειά μου, με κομβικό σημείο, την έναρξη της δίκης σε Α' βαθμό, στις 31 Οκτωβρίου 2022.

Εκείνες τις πρώτες στιγμές, στην πρωτόγνωρη για εμάς διαδικασία, κατακεραυνωθήκαμε από την απόφαση της έδρας, ότι δεν μπορώ να εκπροσωπήσω τις ανιψιές μου, καθώς είχα με αυτές 3^ο βαθμό συγγένειας.

Στην περίπτωση μου, όμως, δεν υπήρχε απολύτως κανένας συγγενής, εκτός από μένα. Οι ανήλικες 5χρονης δίδυμες ανιψιές μου, δεν είχαν πατέρα, ούτε πατρικούς συγγενείς. Η μητέρα τους και η μητρική τους γιαγιά, αδελφή και μητέρα μου αντίστοιχα, απανθρακώθηκαν την ίδια στιγμή μαζί τους. Μοναδικός απομένων συγγενής είμαι εγώ, η σύζυγός μου και ο γιος μου. Δυστυχώς, όμως, για την Ελληνική Πολιτεία, για τον νόμο και για τα δικαστήρια, δεν ήταν επαρκής ο συγγενικός μας δεσμός, ώστε να τις εκπροσωπήσω.

Πλεύση
Ελευθερίας

Προσπάθησα επανειλημμένα να αντικρούσω την απόφαση αυτή, χωρίς ευήκοα ώτα όμως, επειδή εφαρμόζεται η σχετική διάταξη, όπως προβλέπεται από τον Ποινικό Κώδικα.

Συναντήθηκα δύο φορές, μαζί και με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Συγγενών Θανόντων και Εγκαυματιών της 23ης Ιουλίου 2018 στην Ανατολική Αττική, του οποίου είμαι και εγώ μέλος, με τον τότε Υπουργό Επικρατείας, κ. Βορίδη, και του έθεσα το αίτημά μου να αναθεωρηθεί αυτή η διάταξη.

Το αίτημά μου, είναι απλό και δίκαιο:

«Όταν δεν υπάρχει συγγενής μέχρι 2ου βαθμού, να μπορεί να εκπροσωπήσει τα θύματα, στο Ποινικό Δικαστήριο, ο εγγύτερος συγγενής, ανεξαρτήτως βαθμού.»

Είναι ουσιώδες ότι, ανάμεσα στα 102 θύματα που αναφέρονται στο Βούλευμα, με το οποίο έχουν διεξαχθεί τόσο η Α' βαθμού δίκη όσο και η δίκη στο Εφετείο, εκτός από τη Μαρίλια και την Εβελίνα, υπάρχουν άλλα τρία παιδιά, ηλικίας 5, 8 και 20 ετών, που δεν μπορούν να εκπροσωπηθούν, λόγω της άδικης αυτής διάταξης. Πέντε παιδιά-θύματα, δεν μπορούν να εκπροσωπηθούν στο Ποινικό Δικαστήριο από κανέναν, σαν να μην υπήρξαν ποτέ για την Ελληνική Πολιτεία.

Κύριε Πρωθυπουργέ, δεν μπορώ να αναγνωρίσω καμία συνθήκη νομική ή ηθική, σύμφωνα με την οποία, παιδιά που γεννήθηκαν σε αυτήν τη χώρα, αλλά είχαν τη δυστυχία να αποβιώσουν με τραγικό τρόπο και με υπαιτιότητα των φορέων και λειτουργών της ίδιας της χώρας, απλώς να διαγράφονται και μαζί να διαγράφεται και η ευθύνη της χώρας απέναντί τους.

Πέρα από την τιμωρία των ενόχων για ό,τι έγινε εκείνο το απόγευμα, ένα είδος δικαίωσης για την οικογένειά μου και των άλλων παιδιών – θυμάτων, είναι να γίνει η αναθεώρηση αυτή, προκειμένου να μην υποστούν και άλλοι Έλληνες πολίτες ότι εγώ, ενώπιον των Δικαστηρίων. Γιατί, παρά τα όσα θεωρούν και πρεσβεύουν οι λειτουργοί της χώρας αυτής, υπάρχουν άνθρωποι που πληγώθηκαν από την απώλεια των οικείων τους και για μια ζωή θα φέρουν βαρύ το φορτίο του μαρτυρίου τους.

Απευθύνομαι, λοιπόν, σε εσάς, για τη συνδρομή σας, ώστε να ευοδωθεί η προσπάθεια αυτή.

*Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας,
Χερουβείμ Αριστείδης»*

Η επιστολή αυτή έμεινε μέχρι σήμερα αναπάντητη, για περισσότερο από έναν μήνα, με αποτέλεσμα ο κος Χερουβείμ να απευθύνει επιστολή στους Αρχηγούς των Κομμάτων της Αντιπολίτευσης. Το ζήτημα του αποκλεισμού οικείων προσώπων θανόντων θυμάτων από την ποινική διαδικασία έχει τεθεί με δραματικό τρόπο τόσο στη δίκη στο Μάτι, όσο και σε πολλές άλλες δίκες τις τελευταίες δεκαετίες. Καταλαμβάνει όχι μόνον τους πλησιέστερους συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, αλλά και τα πιο κοντινά πρόσωπα, συντρόφους ζωής, γονείς τέκνων θανόντος θύματος, που δεν συνδέονταν με δεσμούς αίματος ή αγχιστείας με το θύμα, συνδέονταν όμως με τους πιο στενούς δεσμούς αγάπης και συντροφικότητας και είναι δεδομένο ότι βιώνουν υπέρτατη ψυχική οδύνη από την απώλεια. Είναι δεδομένο ότι τα πρόσωπα αυτά δεν επιτρέπεται να αποκλείονται από την ποινική δίκη, με τυπολατρικές προσεγγίσεις και σχολαστικά γραφειοκρατικές διατάξεις.

Πλεύση
Ελευθερίας

Οι προϋποθέσεις αναγνώρισεως δικαιώματος υποστήριξης της ποινικής κατηγορίας προβλέπονται στα άρθρα 63 Κ.Π.Δ. και 932 Α.Κ., τα οποία έχουν σήμερα ως εξής :

«Άρθρο 63 Κ.Π.Δ. - Ενεργητική νομιμοποίηση.

Οι δικαιούμενοι κατά τον αστικό κώδικα σε αποζημίωση ή αποκατάσταση από το έγκλημα ή σε χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, ακόμη και όταν από διάταξη νόμου η υποχρέωση για την αποκατάσταση της ζημίας ή την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης περιορίζεται αποκλειστικά σε τρίτο πρόσωπο, μπορούν να παραστούν στο ποινικό δικαστήριο για την υποστήριξη της κατηγορίας. Ως τέλος παράστασης, με ποινή το απαράδεκτο αυτής, ορίζεται το ποσό των σαράντα (40) ευρώ που καταβάλλεται εφάπαξ με παράβολο υπέρ του δημοσίου είτε κατά την προδικασία είτε κατά την κύρια διαδικασία και καλύπτει την παράσταση μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης. Το ύψος του ανωτέρω τέλους αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Εξαιρούνται από την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004.»

«Άρθρο 932 Α.Κ. Ικανοποίηση της ηθικής βλάβης

Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του. Σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου η χρηματική αυτή ικανοποίηση μπορεί να επιδικαστεί στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης.»

Η παραπομπή από το άρθρο 63 Κ.Π.Δ. στο άρθρο 932 Α.Κ. και την προσδιοριζόμενη κάθε φορά έννοια της οικογένειας, τα μέλη της οποίας και μόνον, δικαιούνται να παραστούν προς υποστήριξη της κατηγορίας έχει οδηγήσει σε ανελαστικά αποτελέσματα με αντικρουόμενες και αναποτελεσματικές νομολογιακές προσεγγίσεις. Αναφέρεται ενδεικτικώς , ότι από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, διχάστηκε η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, ως προς το εριζόμενο ζήτημα αν ο επιζών, μοναδικός εγγύτερος συγγενής δολοφονηθέντος, πρώτος εξάδελφός του, αποτελεί μέλος της οικογένειας κατά τα παραπάνω άρθρα και δικαιούνται να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων, (δικονομική κατάσταση ανάλογη της ισχύουσας, του υποστηρίζοντος την κατηγορία)

Η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, στην με αριθμό 762/1992 απόφασή της έκρινε, με μειοψηφία 10 μελών της σύνθεσης, ότι ο πρώτος εξάδελφος δεν ανήκει στην έννοια της οικογένειας, ακόμη και αν είναι ο μοναδικός εν ζωή συγγενής, ανέτρεψε τις αποφάσεις των δικαστηρίων ουσίας που είχαν δεχθεί την παράστασή του και αναίρεσε την απόφαση.

Ήδη σήμερα, μετά και την αποσύνδεση, από το 2019, της νομικής θέσης του υποστηρίζοντος την κατηγορία από οιαδήποτε αξίωση αποζημίωσης-χρηματικής ικανοποίησης μέσω του ποινικού δικαστηρίου, απαιτείται η εναρμόνιση του άρθρου

Πλεύση
Ελευθερίας

προκειμένου να αντιμετωπισθούν πραγματικές ανθρώπινες καταστάσεις ψυχικής οδύνης και πραγματικά δράματα που επιβάλλουν νομοθετική μεταβολή. Η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία εντάσσεται στον ευρύ κατάλογο πρωτοβουλιών και προτάσεων της Πλεύσης Ελευθερίας για την Δικαιοσύνη και την ουσιαστική εκπροσώπηση της κοινωνίας, αλλά και την αποτελεσματική υπεράσπιση των θυμάτων (βλ. προτάσεις μας στην Βουλή για την δυνατότητα παράστασης της κοινωνίας των πολιτών σε δίκες διαφθοράς, την δυνατότητα παράστασης εργατικών σωματείων σε δίκες εργατικών ατυχημάτων και δυστυχημάτων, δυνατότητα παράστασης οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε υποθέσεις έμφυλης βίας, γυναικοκτονίας, κακοποίησης και βίας κατά παιδιών και άλλες προτάσεις), μία συζήτηση που η Πλεύση Ελευθερίας θα επιδιώξει να ανοίξει άμεσα στη Βουλή.

Συγκεκριμένα προτείνεται η προσθήκη νέου εδαφίου στο άρθρο 63 παρ. 1 Κ.Π.Δ. το οποίο θα έχει ως εξής :

«Ειδικώς, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, από την τέλεση του εγκλήματος έχει επέλθει ο θάνατος του παθόντος ή της παθούσας, το δικαίωμα προς υποστήριξη της κατηγορίας παρέχεται σε κάθε περίπτωση στους εγγύτερους εν ζωή συγγενείς του. Ομοίως σε περιπτώσεις θανάτου, στην έννοια του συγγενούς και δικαιούμενου να παραστεί προς υποστήριξη της κατηγορίας, συμπεριλαμβάνεται ο/η σύντροφος ζωής, ακόμη και εάν δεν συνδέεται με το θύμα με δεσμούς αγχιστείας ή σύμφωνο συμβίωσης»

Συνεπώς, μετά την τροποποίηση που προτείνεται, το άρθρο 63 Κ.Π.Δ. θα έχει ως εξής :

«Άρθρο 63 Κ.Π.Δ. - Ενεργητική νομιμοποίηση.

Οι δικαιούμενοι κατά τον αστικό κώδικα σε αποζημίωση ή αποκατάσταση από το έγκλημα ή σε χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, ακόμη και όταν από διάταξη νόμου η υποχρέωση για την αποκατάσταση της ζημίας ή την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης περιορίζεται αποκλειστικά σε τρίτο πρόσωπο, μπορούν να παραστούν στο ποινικό δικαστήριο για την υποστήριξη της κατηγορίας. Ειδικώς, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, από την τέλεση του εγκλήματος έχει επέλθει ο θάνατος του παθόντος το δικαίωμα προς υποστήριξη της κατηγορίας παρέχεται στους εγγύτερους εν ζωή συγγενείς του. Ομοίως σε περιπτώσεις θανάτου, στην έννοια του συγγενούς και δικαιούμενου να παραστεί προς υποστήριξη της κατηγορίας, συμπεριλαμβάνεται ο/η σύντροφος ζωής, ακόμη και εάν δεν συνδέεται με το θύμα με δεσμούς αγχιστείας ή σύμφωνο συμβίωσης. Ως τέλος παράστασης, με ποινή το απαράδεκτο αυτής, ορίζεται το ποσό των σαράντα (40) ευρώ που καταβάλλεται εφάπαξ με παράβολο υπέρ του δημοσίου είτε κατά την προδικασία είτε κατά την κύρια διαδικασία και καλύπτει την παράσταση μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης. Το ύψος του ανωτέρω τέλους αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Εξαιρούνται από την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004. »